

Iz raspoloživih, arhivnih vrela o o. Borei nijesam mogao ništa potanje iznaći. Kako je njegov kodeks prispio u Zaostrog, ne znam. Tvrdo je uvezan u kožicu, a napisan na tvrdom papiru. Format je sveska 20×15 cm. Na hrbaku nosi naslov »Theologia«.

Drugi kodeks uvezan u koži, formata 20½×17 cm, donio je u Zaostrog provincijal fra Simon Ivanković, koji sadrži krasna tri filozofska djela: »I. Tractatus de praecognitionibus et praecognitis; II. Commentaria et quaestiones in logicam; III. Psychologia«. Treće je najbolje obradeno.

U prvom radi o predspoznanjima, t. j. dokazuje, da mi posjedujemo prve, najuniverzalnije principe uopće, ali ne one zasebnih znanosti napose. Nadugo se bavi dokazivanjem. Znanost označuje, da je »dokazivanje propter quid«. U drugom tumači pravila opće logike, osobito kategorije Aristotelove. U trećem razlaže nauku o ljudskoj duši do tančina. Proučaje duševna vegetativna, nutritivna, sensitivna i razumna djelovanja. Razmatra o prirodi i biti Posebno raspravlja o duševnim moćima i njihovoj razludžbi«. Šteta je, što djelo fino uređeno, nije štampano. Iz jedne bilješke u kodeksu razabire se, da fra Simon Ivanković nije ova djela napisao, nego fra Lovro Floggalatinus u Napulju 1610. u samostanu sv. Marije Nove. A zato stoji i krasopis, koji se vidno u obojice razlikuje.

Dr fra J. Božitković.

Naši časopisi.

1. »Život«, urednik A. Alfirević D. I. God. VII. br. 1.

U koliko »Život« ima zadaću da popularizuje znanost i učini pristupačnim zajamčene rezultate specijalnog znanstvenog istraživanja — on upravo izvršno ispunjava svoju dužnost. Donosi obilje materijala, sve po najboljim stručnim izvještajima.

Iz ovog broja ističemo naročito članke: Na čemu je sada etnologija od W. Schmidta. Umiranje darvinizma od Dr A. Süssenguta, te: Naše pismo iz Njemačke. To su veoma dobri izvještaji, koji orijentiraju o savremenom stanju i zadaćama etnologije, filozofije i prirodnih znanosti.

U koliko pak ima ovaj časopis namjeru, da bude jedan pouzdani vodič za hrvatske katolike u našem kulturnom životu, s te mu strane valja priznati, da ovu vodeću ulogu potpuno zaslužuje i da je izvršuje na opće zadovoljstvo. Ono što »Život« pruža hrvatskim katolicima, to je s katoličkog stanovišta najpouzdanije i najsolidnije. »Život« ide sigurnim, davno utrtim stazama.

Ovu stvoju zadaću nastoji da ispuni, dajući pregled o katoličkom životu i radu ostalih naroda, o stanju i napretku Crkve po svijetu, te o smjernicama za savremeni katolički rad, što ih daje vihovno crkveno vodstvo. S ovog gledišta vodi »Život« brigu i o našim naročitim prilikama.

Urednik O. A. Alfirević razvija u članku: Godina 1926. misli, koje bi valjalo da svaki pojedini svećenik duboko promisli i prema njima radi. Bez aktivnog rada našeg svećenstva ne će hrvatski katolici nikad polučiti onog uspjeha, kojeg im valja polučiti. P. Alfirević im zato dovikuje: »Katolički svećenici, gdje ste? Kad se katoličko svećenstvo u se povuče, strah zahvati njih i stado, pa vuci mogu po volji da grabe i ubijaju...« »Ako još par godina ostane hrvatsko katoličko svećenstvo ovako rascijepano, bit će mu kao u Francuskoj...«.

Bez ikakovog sustezanja daje autor članka i praktične naputke, kako valja raditi i na kojim će se putevima odvijati bolja budućnost po hrvatski katolički narod.

Katoličke smjernice načela i rada, izvještaj o književnosti te bibliografija daju ovom odličnom časopisu lice jedne neophodne potrebne revije za svako g katolika.

2. »Nova Revija«, urednik O. dr. Petar Grabić, franjevac, God. V. br. 1.

N. R. ima danas za sobom stupajući u petu godinu života već ustaljenu tradiciju i utrte putove. Ona je u pretežnom dijelu jedan kulturni vodič, svestran i savremen, koji se pod vrsnom redakcijom o. Grabića, a uz pripomoć mnogih učenih saradnika iz franjevačkog reda vinuo visoko. U hrvatskom bi se katoličkom narodnom životu bez nje osjećala jedna praznina.

N. R. ima još i naročitu zaslugu, da u franceskom jeziku donosi t. zv. religioznu kroniku iz Jugoslavije, te tako, i ako u čednom obliku, ipak s vidnim uspjehom ispravno informira strani svijet o nama.

U ovom se broju nastavlja velika radnja Dr fra Eterovića o velezaslužnom fra Filipu Grabovcu te Butmi-Tomićeve; Krvave osnove ili protokoli sionskih mudraca. Vrijedan je osobite pažnje članak dr. fra Guberine pod naslovom: Katolicizam u kršćanskoj starini. Na ovom polju još će trebati kod nas uzoravati... baš radi naših prilika u kojima živimo i djelujemo. — Prvi broj donosi još članke od dr. Ivanov(?); Najveća etička laž našeg vremena i dr. O. Knezovića: Svećenik u službi čovječanstva.

Polovica je revije posvećena kulturnim pogledima. To su kratki izvještaji iz svih grana kulturnog života. Kratki ali puni života, preciznog shvatanja i pravog katoličkog radikalizma. Uz

njih se niže književni pregled i Vjesnik, te već spomenuta Chronique religieuse...

N. R. zaslužuje svako priznanje. Neka samo nastavi u ovom smjeru na ponos franjevačkog reda, a na korist hrvatstva i katolicizma!

3. »Vrhbosna«, uređuje dr. Marko Alaupović, kanonik. God. 40. br. 1—3.

Ona nosi naslov: Vrhbosna — katoličkoj prosvjeti! Kroz toliki je broj godina pronosila Vrhbosna luč katoličke prosvjete među Hrvatima, da će joj ime ostati u povijesti katoličkog preporodnog života našeg naroda zlatnim slovima upisano. Nekad su se ponajbolja katolička pera lomila za Vrhbosnu. Danas ona ne okuplja saradnike kao negda. Podijeljeni su ljudi na mnogo strana. Eto »Život«, pa »Nova Revija«, pa diecezanski listovi pojedinih nekih biskupija, oduzimaju slobodno vrijeme ljudi od pera i vežu ih uz druge listove.

Možda je sadanji stadij ovog našeg toliko zaslužnog lista samo privremen. Treba da se tek nešto prilike izmijene, a s prilikama čakako i ljudi — i Vrhbosna će opet zajedriti starim, slavnim stazama.

Ovaj dvobroj donosi korizmenu okružnicu nadbiskupa dra. Šarića o asiškom sv. Franji i ovogodišnjem jubileju. Zatim svršetak vrlo aktualne radnje pod naslovom: Katolici i novi plesovi, koja je pretiskana u posebnu brošuru, a valja da dođe u ruke svakom dušobrižniku. Po njemu i preko njega pak imaju vjernici da saznadu, što je katoličko shvatanje glede najmodernijih plesova. To je potrebno, jer se često čuju glasovi, koji ih ispričavaju, pa čak i odobravaju.

O vaticanskoj misijskoj izložbi iznosi zanimive statističke podatke g. Dragan Čelik. Tu je u prijevodu i nastavak veoma važne radnje Don J. Chautarda: Duša apostolskog djelovanja. Divni primjeri i pravila za svakog pojedinca. Jedno blago psiholoških opažanja i praktičnih uputa. U literarno kritičkom dijelu osvrće se naročito na brošuru dr. D. Knievalda: Problem modernog apostolata (pretiskanu iz »Bogoslovske Smotre« br. 4. 1925.) te je naziva »dobro dokumentiranom i pisanom s ljubavlju za dobru stvar«... »studija vrijedna preporuke za svakoga, tko hoće da se uputi u pitanja, koja se odnose na katolički pokret i katoličku akciju«.

Vrhbosna je list osnovan od pokojnog nadbiskupa Stadlera. I danas ima ona nešto od one neslomive energije i načelne nepopustljivosti velikog pokojnika. To će jedino biti njezina snaga i u budućnosti.

4. »**Kršćanska škola**«, uredjuje prof. Franjo Lasman, god. 29. br. 1—2.

Naše hrvatsko katehetsko društvo izdaje K. Š. kao svoje društveno glasilo. U savremenim toliko važnim pitanjima ona je katoličkim pedagogima siguran provodič. Radi važnosti stvari, trebala bi da se poveća i upotpuni, da može svestrano orijentirati o velikom pedagoškom radu, što se danas provodi.

Dr. Bosanac piše o Daničiću kao pedagogu i metodičaru, urednik prof. Lasman o važnosti eksperimentalne psihologije za uzgoj i obuku mladeži. Slijedi nastavak članka »Gluhonijema djeca i njihove škole, drugdje i u nas«.

Saopćenja K. D. mogla bi se petitom razlikovati od članaka. Naslovi i potpisi zauzeše čitavu jednu stranicu. U rubrici za književnost ocjenjuje dr. Šimrak drugi dio Povijesti Hristove Crkve od Dr. fra Julijana Jelenića i naročito potcrtava, da će iz ovog djela svaki više naučiti, nego li bi naučio iz raznih njemačkih »škribancija«, koje dojadiše već čitavom svijetu« ...

5. »**Za vjeru i dom**«, uredjuje Marica Stanković, god. XIII. br. 1—3.

Čini se, da je konačno i naš katolički ženski pokret našao pravu stazu. List »Za vjeru i dom« kroz dugo vrijeme nije mogao, da se jače razvije. Sad je i on raširio krila: 2000 organiziranih Orlica smatra ga svojim glasilom. Po njima će list izvršivati svoju plemenitu misiju i postati vremenom centralnim glasilom svih katoličkih Hrvatica.

Još jedna misao provejava listom: samosvjesno stupanje k idealu katoličke žene, putem harmoničkog odgoja duše i tijela. »Religiozan život i prosvjetni rad tako se lijepo spojio s umjerenom gimnastikom, koja unaša u naše redove život, veselost i elastičnost (Viktorija Švigir: Orlica u našem pokretu).

Dr. Ivo Blažević ističe u članku: Jedan problem katol. radnica, pitanje požrtvovnih jedinica, samostalnih neudatih radnica i pomoćnica u djelovanju Crkve, naročito »kod nas, gdje se laički apostolat nije dovinuo do pravilne vrijednosti...«

Urednica Marica Stanković razvija u članku »Zadaća orličkog pokreta« prekrasne misli. »Orlovstvo je nova vrst organizacijskog tipa za žensku omladinu.« Doista — ono je uspjele da poveže žensku omladinu svih slojeva, pa je dužnost svih dobrih i pametnih ljudi da ga unapreduju. Stavljati mu zapreke, značilo bi ne shvaćati potrebu našeg časa. »Upravo taj pokret, koji je oko sebe sakupio svu najbolju hrvatsku mladost, biti će kvasac za kulturni i socijalni preporod naše domovine...« »Trebalo da osjećamo s Crkvom... uvijek i svugdje... Pa ticalo se to našega zvanja, položaja, ženskog prava glasa, mode ili plesa. Orlica treba da slu-

ša...« »I one su članovi one velike vojske, što se pod imenom katoličke akcije organizira i širi po čitavom katoličkom svijetu i kojoj je prema papinskim direktivama temeljna značajka socijalni apostolat...«

Ima ovako stvarnog opažanja i po drugim člancima. Svi odaju **inteligentno** shvatanje ženskog pokreta u katoličkom svijetu.

Obilne su i vele zanimive rubrike »Iz ženskog svijeta«, »Organizacija, »Naše Orlice«.

Neka cvate i napreduje!

Dr A. Živković.

Novi časopisi.

Novi časopisi. Novom su godinom 1926. stupili u život neki novi stručni časopisi, koje ovdje naročito ističemo:

1. **Scholastik**, Vierteljahrschrift für Theologie und Philosophie. Herausgegeben von den Professoren des Ignatius Kollegs in Valkenburg. I. Jahrgang I. Heft. Freiburg i. B. 1926. Herder.

Traženje istine vodi preko filozofije u teologiju. Savremena moderna znanost ima naročitu ljubav za specijalizovanje. Atomiziranje znanosti do u najtanje niti. Na tom bi se putu znanost mogla izgubiti, da nije s druge strane u čovjeku toliko jeka težnja za sistematskim pogledom na sve te rezultate. I svi detalji mora da se međusobno nečim vežu. Duh naš voli, a i nalazi svuda unitatem in multiplicitate.

U savremenom se znanstvenom radu zaista zapaža težnja za vezivanjem. Nit bi sama empirička pocjepkanost zadovoljavala, a niti shematsko mrtvo sistematizovanje. Težnja za rješavanjem novih problema ne smije da zastre pogled na prošlost i na onaj rad, što su ga stoljeća pred nama s velikim trudom iznijela. Valja težiti za novim, ne puštajući s vida staro. Interes znanosti na svojoj povijesti.

Eto to je danas sholastička znanost. Filozofija, što vodi u teologiju. Narav i milost. I obratno: Vjera i znanje. Fides quaerens intellectum. Jedna s drugom harmonički povezana.

Danas kroči sholastička znanost ponosno i pobjedonosno. Prošla su vremena kad su je moderni liberalni učenjaci izbacivali iz programa znanstvenog rada. Ona je vjerna svojoj povijesti ustrajala na putu: nova et vetera. Danas bere plodove. Ima otvoreno oko za sve probleme znanstvenog rada, a ne pušta s vida cilja, koji je konačna svrha svega: Bog.

Tome znanstvenom radu hoće da posluži i ovaj novi časopis. »Die Glaubenswahrheiten immer allseitiger zu erfassen, immer